

Princip jednoty teorie a praxe v přípravě posluchačů

(Některé poznatky z výzkumu připravenosti absolventů VA AZ)

Využívání vědeckých poznatků při výstavbě armády je nejspřávnější cestou k upevňování a zdokonalování obranyschopnosti země. Proto stále výrazněji nabývá na významu vědecký přístup k řešení všech problémů vojenství a všech praktických úkolů výstavby armády. Poměr mezi vědou a vojenskou praxí se od základu změnil. Věda se nejen přeměnila ve výrobní sílu, ale zároveň se stala jedním z rozhodujících faktorů vítězství ve válce.

V současné době všechny socialistické země intenzivně zkoumají naznačené vazby s cílem optimalizovat úkoly vojenských vysokých škol při dalším rozvoji armád. Cílem je vytvořit těsnější vztahy mezi vzděláním důstojníků a jeho plným využitím při řešení konkrétních úkolů a funkcí. Dalším cílem je zkrátit cesty mezi vědeckým výzkumem a praktickým využitím jeho poznatků a výsledků v armádě. Jde o to lépe poznat všechny závislosti mezi různými aspekty práce vojenských vysokých škol a mezi procesy, které probíhají v armádě tak, aby je bylo možné utvářet požadovaným způsobem. Kvalitně a efektivně zaměřovat a organizovat přípravu kádru, racionálně je začleňovat na odpovídající funkce, zvyšovat efektivnost vědecké práce na vojenských vysokých školách.

XXV. sjezd KSSS a XV. sjezd KSČ tuto orientaci plně zdůrazňují jako jednu z rozhodujících podmínek zabezpečování obranyschopnosti socialistického společenství a bojové připravenosti jeho armád.

Mimořádného významu nabývá zejména zvládnutí řízení společenských procesů v armádě a velení vojskům. K tomu jsou nezbytné kvalifikované kádry důstojníků, na jejichž přípravě, zejména pro vyšší funkce v ČSLA, se rozhodující měrou podílí již plně čtvrt století i Vojenská akademie Antonína Zápotockého.

Přínos absolventů naší akademie pro rozvoj armády spočívá především v důsledném plnění funkčních povinností na vědeckém základě, v nových technických, výcvikových a organizačních řešeních při zkvalitňování procesů výchovy a bojové přípravy apod. Absolventi však nemohou tyto úkoly plnit v plné míře bezprostředně po ukončení studia; k tomu musí projít určitou dobou „dozrávání“ v praxi. Jde přitom o to, aby tento proces nebyl současně obdobím rezignace tvůrčí iniciativy a vlastního podílu na zavádění nových přístupů a řešení.

Dalším přínosem našich absolventů jsou jejich vědomosti a znalosti organizace a organizačního zdokonalení, to znamená potenciální možnosti řešení tako-

vých zdokonalení na novém pracovišti. Absolvent musí prokázat nejen způsobilost k plnění svých funkčních povinností a uložených úkolů, ale přitom také potenciální dovednosti v rozvíjení a ve využívání socialistické aktivity a iniciativy.

Činnost absolventů v praxi má svůj velký význam i pro samotnou VA AZ. Praxe je totiž rozhodujícím kritériem při posuzování toho, jak akademie plní své společenské funkce, jak a na jaké úrovni připravuje své absolventy.

Úroveň a kvalita výsledků práce akademie se projevuje v podstatě ve dvou základních směrech — v jejich absolventech a ve výsledcích vědecké práce pro potřeby armády (ve zpracovávání a vydávání vědeckých prací a v jejich konkrétním přínosu k rozvoji samotné vojenské vědy a praxe).

Kvantitativním ukazatelem je především počet absolventů, který akademie připravila pro armádu. Z hlediska systematického a cílevědomého budování i doplňování důstojnického sboru je to základní ukazatel. Neméně důležitá je i úroveň dosaženého prospěchu. Zájem připravit budoucí důstojníky na co nejvyšší úrovni dostává svůj výraz i v úsilí, aby většina z nich ukončila studium pokud možno s nejvyšší úrovní prospěchu.

Pro akademii však nejsou nejdůležitější pro ověření její práce jen výsledky semestrálních i státních zkoušek a diplomových prací. Hlavním kvalitativním ukazatelem práce je prověření absolventů v samotné armádní praxi. Klíčovým hlediskem je především skutečnost, kolik absolventů se stane v praxi kvalitními důstojníky, výbornými odborníky v oboru, ve kterém vykonávají své povolání.

Absolvování vyššího stupně vzdělání vede nesporně k dosahování lepších výsledků i v praktické činnosti důstojníků. To však neznamená, že existuje obdobný přímý vztah mezi studijními výsledky a úspěchy v praxi. Dobré studijní výsledky nejsou vždy zárukou úspěchu v praktickém výkonu funkce.

V praxi jsou totiž objektivně využívána jiná kritéria k hodnocení práce důstojníka, než je tomu u posluchačů v akademii. V praxi se hodnotí nejen vědomosti a různé dovednosti, ale zejména pak schopnosti uplatnit získané vědomosti a návyky v praktické práci vojsk. Proto ne všichni nejlepší a úspěšní posluchači dosahují po absolvování stejně vysokých úspěchů ve svých funkcích. Naopak značné procento prospěchově průměrných posluchačů dosahuje později v praktickém životě významných úspěchů, a to převážně v důsledku svého vztahu k vojenské službě,

díky organizačním schopnostem, charakterovým vlastnostem, schopnosti překonávat složitosti vojenské služby apod.

Z toho vyplývá důležitý problém sladění práce akademie s požadavky praxe armády. V podstatě jde o cílevědomě a důsledně plnění zásadního požadavku strany v oblasti vojenské školské politiky — principu jednoty teorie a praxe, spojení akademie se životem naší socialistické společnosti a ČSLA.

Proto velení, politické oddělení i katedry akademie věnovaly zejména v několika posledních letech velkou pozornost tomu, jak si vedou naši absolventi ve své práci u vojsk. Zkoumání výsledků práce absolventů je nanejvýš nutné ke zdokonalování učebních plánů a programů, obsahu přednášené látky, metod a forem výuky a vůbec pro celý výchovně vzdělávací proces.

Při realizaci vojenské politiky XIV. sjezdu KSČ přijaly velení akademie, její katedry i fakulty řadu opatření k tomu, abychom měli neustálý a stále se prohlubující obraz o uplatnění našich absolventů v praxi vojsk, abychom získali konkrétní poznatky o tom, které stránky jejich připravenosti jsou kladné, kde mají ještě slabiny apod.

K tomu se využívá kontaktů s náčelníky správ druhů vojsk, poznatků z rozboru na úrovni MNO, osobních styků s funkcionáři z vojsk, získaných poznatků učitelů VA AZ na dlouhodobých stážích apod.

Zkušenosti ukazují, že všech těchto poznatků může být využito ke zvyšování kvality a efektivnosti celkové přípravy našich posluchačů teprve tehdy, bude-li mít poznání potřeb praxe skutečně charakter vědeckého poznání, a to v určitém systému, v jehož rámci bude VA AZ cíle vědomě zkoumat výsledky své práce na základě uplatnění a výsledků práce svých absolventů u vojsk.

K vytváření tohoto systému přikročilo velení VA AZ uskutečněním výzkumu mínění vybraného vzorku absolventů VA AZ pěti studijních oborů (VŠ vševojsk, RVD, OE-VT, VI-TA a VI-VST) a jejich představených na úrovni připravenosti absolventů VA AZ pro výkon funkcí u vojsk.

Cílem výzkumu bylo získat:

— přehled o vývoji absolventů VA AZ ve funkcích a dosavadním hodnocení jejich práce,

— fakta o mínění absolventů a jejich představených k úrovni jejich připravenosti pro výkon funkcí u vojsk,

— náměty absolventů a jejich představených na zkvalitnění a modernizaci výchovně vzdělávacího procesu VA AZ

z hlediska současných i perspektivních požadavků praxe vojsk.

Obsahově, metodické a organizační pojetí a celá příprava výzkumu vycházely z těchto základních pracovních hypotéz:

— VA AZ připravuje své absolventy na takové úrovni, aby byli schopni bezprostředně po absolvování zastávat svěřené funkce,

— po určité době praxe (1–2 roky) ve výkonu těchto funkcí jsou schopni je zastávat úspěšně a mají předpoklady pro další funkční růst,

— absolventi vykonávají své funkce v oboru, pro který byli školeni,

— absolventi připravováni na stupeň útvar—svazek potřebují při přechodu na stupeň svaz—okruh prohloubit či doplnit své vzdělání,

Tyto hypotézy byly pak konkretizovány pro jednotlivé studijní obory.

Vytyčené problémy v cílech výzkumu byly podrobně rozpracovány v dotaznících pro absolventy i jejich představené, které byly použity jako základní výzkumná technika. Jako doplňující technika byl použit rozhovor s vybranou skupinou respondentů a poznatky učitelů VA AZ, kteří v té době byli na dlouhodobé stáži u vojsk.

Respondenti z řad absolventů jsou zařazeni převážně ve vedoucích funkcích na stupni útvar—svazek, přičemž více jak 30 % (včetně ze „starších“ absolventských ročníků) je zařazeno v současné době již ve funkcích na vyšších stupních.

U vzorku představených byl splněn požadavek, aby většina z nich byla zařazena na funkcích nejméně o jeden stupeň vyšších, nežli absolventi.

Jak můžeme shrnout nejdůležitější poznatky, získané výzkumem vzhledem k výchozím pracovním hypotézám?

První hypotéza předpokládala, že VA AZ připravuje své absolventy na takové úrovni, aby byli schopni bezprostředně po ukončení akademie zastávat svěřené funkce.

Z odpovědí absolventů i představených můžeme vyvodit tyto hlavní poznatky:

a) společenskovední příprava absolventů, zejména úroveň výuky marxistické filosofie, politické ekonomie, vědeckého komunismu, dějin KSČ a MKDH, je vsměs hodnocena velmi pozitivně. Přesto vzniká objektivní požadavek, aby výuka těchto předmětů byla výraznější a konkrétnější spojitelná s aktuálními otázkami politiky strany a ideově výchovné a politické práce v ČSLA, dále požadavek zkvalitnit výuku předmětů stranickopolitické práce ve vztahu k potřebám ČSLA a prohloubit výuku [popřípadě i zvětšit rozsah] předmě-

tu vojenská pedagogika a psychologie, jako důležitého předpokladu k účinnější řídicí, organizační a výchovné práci našich absolventů s podřízenými.

b) základní teoretická a všeobecně technická příprava je co do obsahu i rozsahu hodnocena rovněž velmi kladně.

Přitom absolventi i jejich představení požadují zaměřit ještě výrazněji obsah těchto předmětů tak, jak jej bylo možné hlouběji a konkrétněji aplikovat u jednotlivých oborů v předmětech specializace na soudobou i perspektivní vojenskou techniku.

Dále doporučují aktualizovat obsah základních teoretických a všeobecně technických předmětů na základě nejnovějších poznatků, které vyplývají z rozvoje vědy a techniky (teorie systémů, polovodiče, integrované obvody, organizační a výpočetní technika atd.);

c) úroveň operačně taktické přípravy našich absolventů z hlediska potřeb výkonu funkce u vojsk je hodnocena velmi kladně. K teoretickému obsahu výuky předmětu operační umění a všeobecná taktika byly u jednotlivých studijních oborů vzneseny v podstatě jen dílčí, i když někde důležité připomínky.

Ukazuje se však, že při praktickém výkonu funkcí dělají našim absolventům potíže plánování a organizace BPP, kontrola, analýza stavu. Proto je nutné podstatně zlepšit přípravu posluchačů v předmětu metodika bojové a politické přípravy.

Obdobné požadavky souvisí se zkvalitněním výuky předmětu velení a štábní služba, zejména z hlediska hlubších znalostí rozhodovacího procesu a řešení otázek součinnosti, hlubších znalostí a praktických návyků z metodiky práce štábů zejména v poli, větší schopnosti analýzy, rychlého rozhodování a zabezpečování realizace přijatých rozhodnutí. Absolventi ze stupňů armáda a vyšších upozorňují na potřebu lepších znalostí a zkušeností od vojsk, organizovat štábní nácvik s pojetím v terénu, více procvičovat organizaci a přemísťování VS.

Značná skupina absolventů i jejich představených doporučuje prohloubit, v jednotě s nejnovější teorií, praktickou stránku výuky operačně taktických disciplín a rozvíjet operačně taktické myšlení zejména zdokonalením úrovně seminářů, všech druhů cvičení včetně VŠC, zadáváním samostatných prací, využitím výcvikových filmů apod.

d) v oblasti vojenskotechnické přípravy, která u inženýrských oborů je do značné míry totožná s jejich přípravou v předmětech specializace, jsou absolven-

ti v zásadě hodnocení velmi kladně. Přesto se však u nich obecně kritizuje slabá znalost a ovládání příslušných druhů bojové techniky. Zejména u velitelských kadrů jsou znalosti a ovládání bojové techniky poměrně na nízké úrovni. Inženýrské kádry mají slabiny v taktickém a operačním použití technických prostředků, v plánování a organizaci provozu, oprav, jejich kontroly a vyhodnocování.

Proto se doporučuje zdokonalit výuku vojskotechnických předmětů v tomto směru a výrazně prohloubit výuku konkrétních typů bojové techniky (včetně zbraní), které jsou v ČSLA. Tento požadavek je chápán komplexně, od hlubokých teoretických znalostí a praktického ovládnutí této techniky, až po znalosti jejich možností exploatace, ošetřování, diagnostiky, kontroly a vyhodnocování stavu.

e) Příprava našich absolventů v ruském jazyce je převážně hodnocena kladně. Přitom se požaduje zejména prohloubení znalostí odborné vojenské terminologie (podle druhů vojsk) a zvýšení schopnosti aktivní činnosti v ruském jazyce — zpracovávat a přednášet informační zprávy, vést přesně mapu a další dokumenty.

Z odpovědí také vyplynulo, že drtivá většina našich absolventů se velmi aktivně a angažovaně podílí na realizaci vojenské politiky KSČ v ČSLA, využívá svých hlubokých znalostí marxismu-leninismu a politiky strany v různých formách ideologické práce, ve stranických funkcích, jako poslanci NV, funkcionáři společenských organizací apod.

Výzkumem jsme získali i další poznatky, např. ke zkvalitnění ročníkových a diplomových prací, zejména z hlediska zpracování témat pro konkrétní výcvikové potřeby útvarů a vojsk, zdokonalení samostatného studia apod.

Je charakteristické, že u velké části odpovědí byly vysloveny požadavky zvyšovat nejen znalosti a dovednosti posluchačů VA AZ, ale potřeba pěstovat u nich takové vlastnosti, jako je samostatnost, iniciativa, tvůrčí myšlení a schopnost organizovat vlastní práci, překonávat složitosti spojené s výkonem funkcí atd.

Z toho vyplývá, že první výchozí hypotéza byla správná. Z odpovědí absolventů i jejich představených vyplynulo, že zaměření i úroveň přípravy posluchačů těchto studijních oborů odpovídá potřebám soudobé praxe vojsk a umožňuje našim absolventům zastávat funkce, do nichž byli zařazeni.

Současně výzkum poskytl důležité poznatky a náměty k tomu, jak v souladu s dynamicky se vyvíjejícími potřebami

naší armády tuto přípravu v jednotlivých oblastech dále zdokonalovat.

Druhá hypotéza předpokládala, že po určité době praxe (1—2 roky) ve výkonu funkcí, do kterých byli absolventi zařazeni, jsou schopni je zastávat úspěšně a mají předpoklady dalšího funkčního růstu.

Poznatky k této problematice byly zjišťovány v několika rovinách. Především byly zkoumány problémy spojené se zpracováním do prvních funkcí, do kterých byli absolventi ustanoveni.

Pouze asi 1/4 absolventů nepocítovala v podstatě žádné potíže. Ostatní absolventi zjišťují tyto potíže při zařazování do prvních funkcí:

- schopnost proniknout do komplexní problematiky chodu mírové služby na příslušném stupni,

- schopnost samostatně plánovat a řídit bojovou a politickou přípravu,

- schopnost samostatně se orientovat a rozhodovat o běžných pracovních, kázeňských a osobních otázkách; zde je pocítovala slabá znalost řádů a předpisů,

- znalost zpracování formalizovaných dokumentů a administrativní práce vůbec,

- umění navázat komunikaci a spolupracovat s ostatními funkcionáři,

- do určité míry také slabá znalost bojové techniky a prostředků malé a střední mechanizace, ojediněle i malá znalost výpočetní techniky.

Tyto problémy naznačují, že potíže našich absolventů nespočívají pouze v menší praktické připravenosti, ale také v málo hlubokých znalostech některých uvedených problémů.

Dalším ukazatelem je i počet funkcí, které absolventi od doby ukončení studia vykonávali, a délka výkonu těchto funkcí. Od doby absolvování prošlo 20 % absolventů jednou funkcí, 45 % dvěma funkcemi, 27 % třemi a 8 % čtyřmi funkcemi. Většina absolventů, tj. 72 % prošla dvěma až třemi funkcemi. Přihlédneme-li k tomu, že vzorek představuje pět absolventských ročníků, můžeme říci, že tito absolventi pracují na jedné funkci 2—3 roky. To je poměrně značný funkční vzestup.

Tomu odpovídají i další poznatky, že od ukončení studia bylo přes 70 % absolventů povýšeno, z toho asi 15 % mimořádně.

Absolventům jsme dali v této souvislosti otázku, aby vyjádřili svůj názor na to, zda jejich postup ve funkcích odpovídá jejich kvalifikaci a dosahovaným výsledkům v práci. Přes 80 % absolventů odpovědělo v podstatě ano, z toho plných 60 % odpovědělo jednoznačně, že ano. Zbývajících 20 % odpovědělo má zápornou

podobu, z toho 8 % nedovede svůj funkční vývoj posoudit. Záporné odpovědi vyplývají především z pocitu nevyužití kvalifikačních předpokladů.

Z poznatků můžeme vyvodit závěr, že i druhá hypotéza byla výzkumem potvrzena. Přes určité mezery ve své přípravě a uvedené potíže v období zapracování do první funkce, zastávají absolventi s úspěchem své funkce a průměrně po dvou až třech letech jsou zařazováni do vyšších funkcí. Přitom tento funkční postup dále pokračuje.

Třetí hypotéza předpokládala, že absolventi vykonávají své funkce v oboru, ve kterém byli na VA AZ školeni.

Rovněž tuto hypotézu výzkum potvrdil, neboť ke změně oboru došlo pouze u 6 % respondentů.

To je velmi pozitivní zjištění, které svědčí o tom, že byla vytvořena základní podmínka plného využití vzdělání získaného studiem ve VA AZ.

Čtvrtá hypotéza předpokládala, že absolventi VA AZ, kteří jsou připravováni pro výkon funkcí na stupni útvar—svazek, budou při přechodu do funkcí na vyšší stupni velení potřebovat prohloubení a doplnění svých odborných i politických znalostí v různých typech kursů na VA AZ apod.

Z odpovědí absolventů, zejména těch, kteří již pracují ve funkcích na těchto vyšších stupních, ale i funkcionářů ze stupně útvar a svazek, je zřejmé, že si tuto skutečnost plně uvědomují. Někteří z nich si své politické a odborné vzdělání měli možnost doplnit formou studia VAK ve VA AZ.

Příčiny tohoto zájmu vyplývají ze snahy po dalším funkčním růstu, ze snahy udržet se na úrovni požadovaných teoretických znalostí a osvojit si nové poznatky, které vyplývají z rychlého rozvoje vojenství. Dále z potřeb zvládnout nově zaváděnou bojovou techniku a z menších možností samostatného studia nových problémů při výkonu funkce.

Většina absolventů chce dále zvyšovat svou kvalifikaci v oboru, který na VA AZ studovali. Dále by chtěli studovat otázky velení, řízení, vědeckou organizaci práce a operačního výzkumu.

Většina absolventů by chtěla zvyšovat svou kvalifikaci formou vyšších akademických kursů. Zájem o studium vědecké aspirantury je poměrně malý.

Můžeme tedy konstatovat, že i tato poslední pracovní hypotéza se ve výzkumu potvrdila. VA AZ současně získala řadu poznatků a námětů, jak se připravovat a jak koncipovat systém dalšího zvyšování

kvalifikace svých absolventů v několika studijních oborech.

Výzkum přinesl velmi cenné zjištění především v tom směru, že absolventi VA AZ jsou v podstatě dobře až velmi dobře připraveni pro výkon funkcí u vojsk, jsou v naprosté většině schopni se adaptovat na složitou a náročnou práci u vojsk. Po získání potřebných zkušeností a praktických návyků jsou v naprosté většině zařazováni do vyšších funkcí a zastávají vesměs zodpovědné velitelské a štábní funkce. Cenné je rovněž zjištění, že jejich příprava je plně využitelná a také prakticky využívána, a že téměř nedochází k nevyužití získaného vzdělání.

Výzkum přinesl důležité poznatky a náměty k dalšímu zkvalitňování přípravy posluchačů i k organizaci a řízení výchovně vzdělávacího procesu na VA AZ. Jednak celkové a pro všechny studijní obory společné poznatky, ale také informace pro příslušné studijní obory a katedry.

Při konkrétní práci s těmito náměty bude nutné vycházet z některých obecnějších souvislostí a vztahů, které ovlivňují především celkový profil absolventů akademie. K tomu byla absolventům i jejich představeným položena společná otázka „Na které kvality absolventů VA AZ bude podle Vašich dosavadních poznatků a zkušeností klást vývoj praxe vojsk ČSLA v následujícím období důraz“.

V odpovědi bylo celkem 8 základních kvalit: třídní politické; vojenskoodborné (operačně taktické, speciální, vojensko-technické); morální a psychologické; organizace velení, schopnost práce s lidmi (včetně pedagogické připravenosti); metodika práce; hospodářskopravní kvality; fyzická připravenost; schopnost překonávat složitosti vojenské činnosti. Respondenti měli označit pořadí pěti nejdůležitějších kvalit.

Z porovnání pořadí důležitosti, které jednotlivým kvalitám přisuzují absolventi i jejich představení, můžeme vyvodit tyto obecné poznatky.

Obě skupiny respondentů soudí, že i v nastávajícím období vyžaduje praxe vojsk od absolventů na prvním místě odpovídající třídní politické kvality. Přitom představení dávají této kvalitě poměrně větší váhu nežli absolventi.

Na druhé místo obě skupiny respondentů postavily vojenskoodborné kvality. Přitom absolventi tuto důležitost vyjádřili poměrně výrazněji (49 %), než představení (35 %).

Na třetím a čtvrtém místě obě skupiny postavily kvalitu ve velení a práci s lidmi. Posluchači jim dávají poně-

kud větší proporci (36 %) nežli představení (28 %).

Na páté místo v pořadí důležitosti zařazují obě skupiny respondentů schopnost překonávat složitosti vojenské činnosti, při čemž představení dávají této kvalitě podstatně větší proporci (55 %), nežli absolventi (35 %).

Celkově můžeme říci, že všechny kvality odpovědi na danou otázku budou mít podle názorů respondentů svůj význam v přípravě posluchačů VA AZ i v nastávajícím období. Z rozboru odpovědí vyplývá, že nejvíce odpovědi požaduje pěstovat u posluchačů třídně politické, vojenskoodborné, morální a psychologické kvality, kvality ve velení a pro práci s lidmi a pěstovat u posluchačů schopnosti překonávat složitosti vojenské činnosti.

Ale i ostatní kvality, jako je metodika práce, fyzická zdatnost a připravenost v oblasti hospodářské a správní bude nutné v přípravě našich posluchačů v potřebné proporci pěstovat.

Chce-li VA AZ splnit základní stranický požadavek, tj. stále kvalitněji prosazovat do své činnosti princip jednoty teorie a praxe, spojit práci akademie s životem naší společnosti a ČSLA, pak jedním ze základních předpokladů k tomu je prohloubení spolupráce mezi VA AZ a jejími absolventy.

Většina absolventů považuje za účelné udržovat po absolvování VA AZ systematický kontakt a spolupráci s některý-

mi jejími pracovišti. Naprostá většina z nich však tento kontakt a spolupráci neudrzuje. Ta část absolventů, která kontakt udržuje, má ze spolupráce, zejména s katedrami akademie, poměrně značný užitek, neboť může výsledků spolupráce využít při řešení úkolů a problémů ve své funkci. Tyto potřeby jsou hlavním motivem spolupráce absolventů s naší akademií.

Značná část absolventů zatím neví, nebo nemá konkrétní představu, jak by mohli k prohloubení vzájemné spolupráce přispět.

Proto je zcela správné a opodstatněné rozhodnutí velení VA AZ vytvořit promyšlený a cílevědomý systém oboustranné spolupráce. Jedním z opatření je i výzkum, který absolventi přijali jako správnou snahu akademie dát jim možnost vyjádřit své názory a zkušenosti. Proto také výzkum i otázky, ke kterým se vyjadřovali, kladně oceňovali a zdůrazňovali, že však tento může mít smysl pouze tehdy, jestliže bude jejich názorů využito v praktické práci akademie. Je nesporné, že bez značného zájmu a konkrétního podílu mnoha absolventů akademie a jejich představených by nebylo možné výzkum uskutečnit.

Článek je jedním z důkazů, že akademie všech pozitivních a správných námetů a názorů výzkumu plně využije ke zkvalitnění přípravy našich posluchačů a k důsledné realizaci principu jednoty teorie a praxe v této přípravě ve VA AZ na základě linie XV. sjezdu KSČ.